

SZKOŁA PODSTAWOWA SPECJALNA NR 176
UL.ROOSEVELTA 11/13
90-056 ŁÓDŹ

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

*Procedury wewnętrzne regulujące ochronę
dziecka przez krzywdzeniem*

Podstawa prawna:

1. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)*
2. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)*
3. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606)*
4. *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)*
5. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900)*
6. *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)*
7. *Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. nr 120 poz. 526)*
8. *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169)*

Spis treści

I. Informacje ogólne	4
II. Zasady zatrudniania pracowników	7
III. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły	7
IV. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi na terenie szkoły.....	9
V. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych	10
VII. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.....	12
VIII. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?.....	13
IX. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka	16
X. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę ze środowiska rodzinnego	17
XII. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników.....	18
XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego	19
XIV. Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły przedmiotów zagrożających bezpieczeństwu uczniów	19
XV. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu	20
XVI. Procedura „Niebieskiej Karty”	21
XVII. Ważne telefony i adresy.....	22
XVIII. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich	25
XIX. Zasady przygotowania pracowników do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.	25
Karta interwencji	27
„NIEBIESKA KARTA – A”	28

I. Informacje ogólne

1. WPROWADZENIE

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich. „Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- ✓ w szkole nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- ✓ wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w szkole lub przemocy domowej,
- ✓ podejmowane w szkole działania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w statucie szkoły oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- ✓ małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- ✓ małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań,
- ✓ rodzice/ prawni opiekunowie poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa.
- ✓ Ponadto przyjęto, że:
- ✓ prowadzone w szkole postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- ✓ działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy

udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

2. SŁOWNICZEK POJĘĆ

Ilekrót w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

1. **małoletnim (dziecku, uczniu)** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
2. **personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika pedagogicznego i niepedagogicznego Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 176 w Łodzi bez względu na formę zatrudnienia;
3. **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 176 w Łodzi;
4. **koordynatorze do spraw wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”** - należy przez to rozumieć pedagoga;
5. **rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
6. **opiekunie prawnym dziecka/małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
7. **„osobie najbliższej dziecku/małoletniemu”** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka oraz rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez dziecko/małoletniego;
8. **przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka/małoletniego, np.

bicie, popychanie, szarpanie, itp.;

9. **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
10. **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny;
11. **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
12. **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
13. **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jakie ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby;
14. **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
15. **osobie odpowiedzialnej za Internet** - należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora szkoły pracownika, sprawującego nadzór nad korzystaniem

z Internetu przez dzieci na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie;

16. **zespół interwencyjny** - należy przez to rozumieć zespół powołany przez dyrektora szkoły w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego. W skład zespołu wchodzi: dyrektor lub wicedyrektor, koordynator-pedagog, wychowawca, psycholog, personel medyczny, inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia dziecka.

II. Zasady zatrudniania pracowników

W Szkole Podstawowej Specjalnej nr 176 w Łodzi zatrudnia się personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych. Wydruk z rejestrów przechowywany jest w aktach osobowych pracownika.

Przed zatrudnieniem dyrektor żąda od nauczyciela przedstawienia informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela). Nie ma takiej konieczności jedynie wówczas, gdy nauczyciel jest ponownie zatrudniany w tej samej szkole, a przerwa w zatrudnieniu nie przekroczyła 3 miesięcy. W przypadku niemożliwości przedstawienia informacji z KRK pracownik zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekaralności oraz toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

III. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły

1. Pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni szkoły posiadają odpowiednią wiedzę i niezwłocznie reagują w przypadkach ryzyka krzywdzenia lub zagrożenia krzywdzeniem małoletnich, stosując procedurę zapewniającą bezpieczne relacje między uczniami a personelem.

2. W związku z dostrzeżeniem czynników ryzyka pracownik niezwłocznie informuje dyrektora, koordynatora, rodziców i zostaje wdrożona *Procedura podejmowania interwencji w sytuacji krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego* (§ 3).
3. Każdy pracownik szkoły:
  - 1) w stosunku do uczniów cechuje się życzliwością, wyrozumiałością, cierpliwością, a jednocześnie stanowczością i konsekwencją w zakresie przestrzegania obowiązujących w szkole i społeczeństwie zasad postępowania, norm moralnych oraz przepisów prawa, etyki zawodowej;
  - 2) nie faworyzuje nikogo, wykazuje się obiektywizmem, sprawiedliwością, bezinteresownością i szacunkiem w traktowaniu i ocenie każdego ucznia;
  - 3) szanuje godność ucznia jako osoby: akceptuje go, uznaje jego prawa;
  - 4) rozwija samodzielność myślenia i refleksyjność młodzieży oraz pozwala uczniom wyrażać własne poglądy w sposób akceptowany społecznie;
  - 5) pamięta, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice lub opiekunowie; szanuje ich prawa oraz wspomaga w procesie wychowania;
  - 6) traktuje indywidualnie każde dziecko, starając się rozumieć jego potrzeby oraz wspomagać możliwości;
  - 7) wychowuje uczniów w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów;
  - 8) uczy zasad kultury osobistej oraz wpływa na kształtowanie właściwych postaw;
  - 9) wychowuje uczniów w duchu współdziałania i współżycia w grupie, ucząc jednocześnie poszanowania zasad szlachetnego współzawodnictwa;
  - 10) docenia i szanuje, uwzględnia potrzeby i działa w interesie małoletniego;
  - 11) nie stosuje żadnej z form przemocy;
  - 12) ujawnia dane wrażliwe i inne informacje dotyczące dziecka tylko osobom uprawnionym, gdy wynika to z sytuacji małoletniego;
  - 13) nie nawiązuje żadnych relacji o niewłaściwym charakterze (w tym uwagi, żarty, zachowania, gesty lub udostępnianie małoletnim nieodpowiednich treści, substancji psychoaktywnych itp.);
  - 14) reaguje niezwłocznie, zgodnie z przyjętymi procedurami, na niestosowne zachowania innych wobec małoletniego.
4. Pracownicy monitorują sytuację i udzielają wsparcia:

- 1) małoletniemu, wobec którego zaistniało podejrzenie krzywdzenia lub skrzywdzenie;
  - 2) jego rodzinie, innym uczniom będącymi świadkami przemocy;
  - 3) małoletniemu, który jest podejrzany o krzywdzenie lub krzywdził innego małoletniego.
5. Szczegółowe zasady postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia zostały ujęte w *Procedurze podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego* (§ 3).
6. Kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
- ✓ Nie wolno Ci zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy- wyjątek stanowią spotkania związane z prowadzonymi zajęciami pozaszkolnymi i pozalekcyjnymi, np. wolontariat;
  - ✓ Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy oraz grupy);
  - ✓ rodziców/opiekunów i nauczycieli, kontaktujących się na stworzonych przez siebie grupach portali społecznościowych, typu Messenger czy WhatsApp).
  - ✓ Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym dyrekcję, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
  - ✓ Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców oraz opiekunów.

IV. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi na terenie szkoły

1. Szkoła dąży do zapewnienia uczniom poczucia bezpieczeństwa i akceptacji poprzez dbanie o właściwą atmosferę i jakość relacji między uczniami.

2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania norm społecznych i zasad zachowania określonych w Statucie Szkoły.
3. Uczniowie są wychowywani w poczuciu bycia członkami wspólnoty – szkolnej społeczności i ponoszą odpowiedzialność za jej kształtowanie, zachowując równe prawa i obowiązki w tym względzie.
4. Niedozwolone jest stosowanie jakichkolwiek form agresji i przemocy.
5. Pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni zawsze stanowczo i konsekwentnie reagują na każdy, nawet incydentalny przejaw agresji i przemocy, a także wskazują zachowania i postawy pożądane.
6. Pracownik szkoły stwierdzający krzywdzenie dziecka lub mający podejrzenie krzywdzenia koordynatorowi, dyrektorowi i podejmuje działania zgodne z ustalonymi procedurami.
7. W przypadku naruszenia bezpieczeństwa w zakresie relacji między małoletnimi uczniami zgłasza ten fakt koordynatorowi, dyrektorowi szkoły lub innemu pracownikowi szkoły i wdrażane są procedury opisane w niniejszym dokumencie.

V. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

Szkoła podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. Realizując to zadanie, szkoła w szczególności kieruje się następującymi zasadami:

- ✓ Wszystkie komputery zabezpieczone są programem antywirusowym i zaporą sieciową;
- ✓ umożliwienie dostępu uczniom do Internetu jedynie pod nadzorem pracownika szkoły na określonych zajęciach edukacyjnych i opiekuńczych;
- ✓ poinformowanie uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu;
- ✓ czuwanie nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć;
- ✓ zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

Nauczyciele i pracownicy administracji posiadają indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie ze służbowej poczty i dziennika elektronicznego na terenie placówki. Pracownik zachowuje login i hasło w tajemnicy.

Każdy uczeń korzystający z komputera na terenie szkoły loguje się na założone konto dla ucznia – konto lokalne, które nie posiada uprawnień administracyjnych.

Szkoła posiada dostęp do Internetu w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE) przy Naukowej Akademickiej Sieci Komputerowej. Usługa w ramach sieci OSE automatycznie filtruje treści niewłaściwe dla dzieci i młodzieży (automatyczna blokada dostępu). Zapewnia bezpieczeństwo uczniom korzystającym w szkole z Internetu. Posiada skuteczne opcje filtrowania treści internetowych:

- ✓ blokuje dostęp do stron ze szkodliwymi treściami i zagrażającymi rozwojowi bezpieczeństwu dzieci, np. przemocą;
- ✓ rozpoznaje treści przeglądanych stron, zanim się jeszcze wyświetlą, i blokuje te, na których występują zakazane słowa;
- ✓ może zablokować możliwość korzystania z różnych komunikatorów internetowych;
- ✓ blokuje możliwość pobierania z Internetu wybranych rodzajów dokumentów oraz programów. Pozwala to uniknąć „zaśmiecania” komputera ściąganiem przez uczniów, potencjalnie niebezpiecznymi plikami (dialery, wirusy itp.), daje także możliwość czasowego zablokowania dostępu do Internetu na wybranych stanowiskach komputerowych.

Szkoła zapewnia, że sprzęt posiada odpowiednie certyfikaty, a na komputerach przeznaczonych dla uczniów z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowany program antywirusowy. Opiekunowie sal, w których znajdują się komputery przeznaczone dla uczniów przynajmniej raz w miesiącu sprawdzają, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

Zadania pracownika szkoły w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści:

- ✓ opiekun danej Sali ustala, kto korzystał z komputera w czasie wprowadzenia ww. treści;
- ✓ opiekun danej Sali przekazuje pedagogowi lub, pod jego nieobecność, psychologowi informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści;
- ✓ pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie;

- ✓ jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że stosowanie treści jest symptomem krzywdzenia dziecka, podejmuje działania opisane w niniejszych procedurach.

VI. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych

- 1) Szkoła prowadzi działania profilaktyczne uświadamiające całej społeczności szkolnej zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.
- 2) Szczegółowe zasady korzystania telefonów komórkowych, zawarte są w Statucie szkoły – o czym każdy uczeń i rodzic lub opiekun zostaje poinformowany przez wychowawcę oddziału na początku roku szkolnego.
- 3) Uczniowie zobowiązani są do przestrzegania następujących zasad:
  - a) uczeń przynosi do szkoły telefon komórkowy albo inne urządzenia elektroniczne na odpowiedzialność swoją i rodziców lub opiekunów
  - b) w czasie pobytu w szkole używanie telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych możliwe jest jedynie w następujących przypadkach:
    - nagłe i pilne okoliczności, np. zagrożenie zdrowia i życia,
    - szczególne sytuacje na podstawie upoważnienia dyrektora szkoły,
    - wykorzystanie urządzeń podczas zajęć edukacyjnych, jako pomocy dydaktycznych.
- 4) Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu jest niedozwolone.

VII. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 176 w Łodzi na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie Cywilnym i Ustawie o Ochronie Danych Osobowych (RODO) przestrzega prawa uczniów do prywatności i ochrony dóbr osobistych oraz zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

Utrwalanie i upowszechnianie wizerunku małoletnich może odbywać się jedynie po wyrażeniu pisemnej zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską i opiekę prawną.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej, jak: zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców dziecka nie jest wymagana.

Szkoła utrwała i rozpowszechnia wizerunek uczniów za zgodą rodziców wyłącznie do celów promujących pracę szkoły i osiągnięcia uczniów.

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

- ✓ wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców;
- ✓ zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę;

VIII. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje ich kilka równocześnie, z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka.

Zareaguj, gdy dziecko:

- ✓ jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie;
- ✓ kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
- ✓ żebrze;
- ✓ jest głodne;
- ✓ nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
- ✓ nie posiada przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku;
- ✓ ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia;
- ✓ jego wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., często je zmienia;
- ✓ niechętnie bierze udział w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;

- ✓ nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- ✓ boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu;
- ✓ wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- ✓ cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- ✓ jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.;
- ✓ osiąga słabe wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;
- ✓ ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, internet itp.);
- ✓ używa środków psychoaktywnych;
- ✓ nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka);
- ✓ moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób;
- ✓ ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu;
- ✓ w pracach artystycznych, rozmowach, jego zachowaniu zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne;
- ✓ jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku;
- ✓ ucieka z domu;
- ✓ nagle i wyraźnie zmienia swoje zachowanie;
- ✓ mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza.

Zwróć uwagę, gdy rodzic/opiekun:

- ✓ podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje albo odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka;
- ✓ nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka;
- ✓ mówi o dziecku w sposób negatywny, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- ✓ poddaje dziecko surowej dyscyplinie, jest nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko;
- ✓ nie interesuje się losem i problemami dziecka;
- ✓ często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko;
- ✓ jest apatyczny, pogrążony w depresji;

- ✓ zachowuje się agresywnie;
- ✓ ma zaburzony kontakt z rzeczywistością, np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie;
- ✓ nie ma świadomości potrzeb dziecka lub je neguje;
- ✓ faworyzuje jedno z rodzeństwa;
- ✓ przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy);
- ✓ nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Jak rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym ?

- ✓ Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy:
  - oddzielny pokój,
  - z dala od osób postronnych,
  - brak pośpiechu;
- ✓ przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka – usiądź lub przykucnij;
- ✓ używaj języka zrozumiałego dla dziecka;
- ✓ okazuj dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie;
- ✓ bądź cierpliwy – dziecko może zaprzeczać prawdzie;
- ✓ nie naciskaj na dziecko – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem;
- ✓ unikaj naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć;
- ✓ okaż zrozumienie, że nie łatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny;
- ✓ pochwal za odwagę podjęcia rozmowy, tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że w ogóle mówi;
- ✓ bądź świadomy oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii na ich temat;
- ✓ nazwij przemoc – przemocą i pokaż dziecku, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły;
- ✓ wesprzyj dziecko – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy;

- ✓ wyjaśnij dziecku w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
  - wstyd,
  - poczucie winy,
  - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
  - tajemnicę,
  - lojalność wobec sprawcy przemoc.

IX. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

- ✓ W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły informacji, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do koordynatora lub psychologa oraz dyrektora placówki.
- ✓ Powiadamiając o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego, pracownik zgłasza fakt krzywdzenia, które udało mu się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa.
- ✓ Dyrektor szkoły i koordynator dokonuje kompleksowego rozpoznania zgłoszonego incydentu, oceny sytuacji i w zależności od zgromadzonych informacji podejmuje działania zgodne z przepisami prawa i wewnętrznymi procedurami szkoły.
- ✓ Przebieg zdarzenia oraz podjętych działań jest dokumentowany w formie notatki służbowej.
- ✓ W przypadkach bardziej skomplikowanych dyrektor powołuje *zespół interwencyjny*, w skład którego wchodzi: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.
- ✓ Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone wyżej, na podstawie opisu sporządzonego przez koordynatora lub dyrektora szkoły oraz innych informacji, uzyskanych przez członków zespołu.
- ✓ Plan pomocy dziecku zostaje przedstawiony przez koordynatora lub dyrektora szkoły rodzicom (opiekunom) z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

- ✓ Koordynator lub dyrektor szkoły informuje rodziców (opiekunów) o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd).
- ✓ Po poinformowaniu rodziców przez koordynatora lub dyrektora szkoły – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu.
- ✓ Z przebiegu interwencji sporządza się *kartę interwencji* (załącznik nr 1). Kartę załącza się do akt osobowych dziecka. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych poinformowano o krzywdzeniu dziecka, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

X. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę ze środowiska rodzinnego

- ✓ Pracownik posiadający wiedzę na temat krzywdzenia dziecka lub podejrzewający krzywdzenie dziecka przez osobę ze środowiska rodzinnego zgłasza problem do koordynatora/dyrektora szkoły/wicedyrektora.
- ✓ Dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, który w sposób zapewniający poczucie bezpieczeństwa dziecka i dyskrecję zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia:
  - zbiera wszystkie informacje przy wykorzystaniu dostępnych źródeł ;
  - diagnozuje sytuację dziecka w zakresie swoich kompetencji;
  - znajduje w otoczeniu lub rodzinie sojuszników dziecka i nawiązuje z nimi współpracę;
  - podejmuje dalsze działania zgodne z procedurami dostosowując działania diagnozowanej sytuacji kierując się dobrem dziecka;
- ✓ W przypadku potwierdzenia, że fakt krzywdzenia miał miejsce Dyrektor szkoły wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”, zawiadamia Policję, Sąd Rodzinny, MOPS lub Prokuraturę.

XI. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika jednostki

- ✓ Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika szkoły zgłasza problem dyrektorowi placówki lub wicedyrektorowi.
- ✓ Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem podejrzanym o krzywdzenie, uczniem (w obecności pedagoga szkolnego), jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
- ✓ W przypadku uzasadnionych przypuszczeń, że doszło do krzywdzenia ucznia przez pracownika szkoły dyrektor nie dopuszcza pracownika od bezpośredniego kontaktu do czasu wyjaśnienia podejrzenia zdarzenia.
- ✓ Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem składającym się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- ✓ W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka, dyrektor składa zawiadomienie o zdarzeniu do rzecznika dyscyplinarnego lub prokuratury.
- ✓ Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna.

XII. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników

- ✓ Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem do wychowawcy klasy/pedagoga szkolnego.
- ✓ Wychowawca wraz z pedagogiem przeprowadzają rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi bądź koleżanki.
- ✓ Po dokonaniu diagnozy sytuacji wychowawca wraz z pedagogiem opracowują plan pomocy dziecku – poszkodowanemu i dziecku – sprawcy.
- ✓ W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog szkolny zgłasza problem do dyrektora szkoły.

- ✓ Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele, pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.
- ✓ W przypadkach tego wymagających o sytuacji powiadamiani są rodzice ucznia-sprawcy i ucznia-poszkodowanego oraz instytucje zewnętrzne, np. Sąd Rodzinny, MOPS.

XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

- ✓ Jeżeli zachodzi taka potrzeba, należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej/wezwać pogotowie.
- ✓ Należy niezwłocznie powiadomić o fakcie dyrektora szkoły/wicedyrektora.
- ✓ Powiadomieni o fakcie zostają także rodzice/opiekunowie ucznia.
- ✓ Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody czyny, który miał miejsce, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
- ✓ Dyrektor niezwłocznie zawiadamia policję, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów zdarzenia, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków.

XIV. Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu uczniów

- ✓ W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych czy innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy:
  - zapewnić bezpieczeństwo uczniom oraz innym osobom przebywającym na terenie szkoły
  - uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów
  - wezwać policję - tel. 997 lub 112.

XV. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu

- ✓ Osoba, która posiada wiedzę o przypadku cyberprzemocy lub stalkingu informuje wychowawcę klasy, który przekazuje ten fakt pedagogowi szkolnemu i dyrektorowi.
- ✓ Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy i oceny zdarzenia oraz podejmują następujące działania:

Jeżeli sprawcą cyberprzemocy lub stalkingu jest osoba spoza szkoły lub nieznana:

- Wezwani zostają rodzice/opiekunowie ucznia będącego ofiarą.
- Rodzice/opiekunowie zostają poinformowani o ujawnionym przypadku oraz pouczeni o możliwościach podjęcia działań w ochronie interesów dziecka.
- Uczeń zostaje objęty dodatkowym wsparciem w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Jeżeli sprawcą cyberprzemocy lub stalkingu jest uczeń szkoły:

- Wychowawca we współpracy z pedagogiem i psychologiem podejmuje działania wychowawcze ukierunkowane na rozwiązanie problemu.
- Zawiadomieni zostają rodzice/opiekunowie ofiary i sprawcy cyberprzemocy.
- Wychowawca i pedagog wraz z rodzicami/opiekunami opracowują strategię działań wychowawczych.
- W przypadku braku pozytywnych efektów podejmowanych w zakresie kompetencji szkoły działań zostają poinformowane instytucje zewnętrzne, m.in. Policja, Sąd Rodzinny i Nieletnich.

XVI. Procedura „Niebieskiej Karty”

- ✓ „Niebieska Karta” to procedura interwencji obejmująca działania wielu służb, mająca na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie podejrzanej o to, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą, opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny i udzielają jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.
- ✓ Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” są przedstawiciele:
  - jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
  - gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - policji,
  - placówek edukacyjnych,
  - ochrony zdrowia.
- ✓ Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.
- ✓ Procedura „Niebieskiej Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej.
- ✓ Procedurę „Niebieskiej Karty” należy wsząć na podstawie uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.
- ✓ Pracownik dostrzegający niepokojące symptomy świadczące o przemocę domowej ma obowiązek poinformować dyrektora, wychowawcę ucznia oraz pedagoga szkolnego.
- ✓ Dyrektor szkoły wraz z pedagogiem szkolnym po analizie i ocenie sytuacji wszczyna Procedurę **„Niebieskiej Karty- część A”** poprzez wypełnienie formularza Załącznik nr 2
- ✓ wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

<ul style="list-style-type: none">
▪ Dane kontaktowe do przewodniczącego zespołu:
▪ Tel. 42 207 14 62 Adres e-mail <p>zi@mops.lodz.pl</p>

XVII. Ważne telefony i adresy

- ✓ **I Wydział Pracy Środowiskowej** ul. Kutrzeby 16 – tel. 42 207 14 57 adres e-mail: zi1@mops.lodz.pl
- ✓ **II Wydział Pracy Środowiskowej** ul. Grota-Roweckiego 30 – tel. 42 677 15 53 wew. 20, adres mail: zi2@mops.lodz.pl
- ✓ **III Wydział Pracy Środowiskowej** ul. Będzińska 5 – tel. 42 684 44 81 wew. 30 lub 35 adres e-mail: zi3@mops.lodz.pl

Pozostałe pomocne numery telefonu dla osób dotkniętych przemocą:

- ✓ **Miejski numer telefonu dla ofiar przemocy przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej** - 800 112 800 (bezpłatna i anonimowa linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ✓ **Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- ✓ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- ✓ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ✓ **Fundacja Feminoteka - Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy** (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- ✓ **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- ✓ **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- ✓ **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

- ✓ **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ✓ **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- ✓ **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com/>

Instytucje i organizacje, do których można się zwrócić o pomoc:

1. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** w Łodzi, ul. Kilińskiego 102/102a – pomaga w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych, może też udzielić wsparcia psychologa i pedagoga.
2. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**, ul. Niciarniana 41 – bezpłatna pomoc psychologiczna dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. W ramach pomocy udzielanej przez telefon (tel. 42 630 11 02) są świadczone następujące rodzaje usług:
  - przekazywanie informacji oraz elementów edukacji;
  - wsparcie;
  - obniżenie napięcia, lęku i innych przykrych stanów emocjonalnych;
  - krótkie interwencje kryzysowe.

Głównym celem interwencji jest przywrócenie człowiekowi zdolności do skutecznego zmagania się z problemami, a jeśli to niezbędne - wskazanie, gdzie może uzyskać dalszą pomoc psychologiczną. Pomoc udzielana przez telefon nie służy natomiast systematycznej psychoterapii czy też do celów diagnostycznych.

Dla osób doświadczających głębokiego kryzysu istnieje także możliwość bezpośredniego kontaktu z terapeutami Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
3. **Centrum Interwencji Kryzysowej**, ul. Kilińskiego 36 – placówka powstaje obecnie w kamienicy poddawanej rewitalizacji. Będzie funkcjonowała na zlecenie Miasta Łodzi i pod nadzorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi i będzie dostępna dla mieszkańców od 2024 r.
4. **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**, ul. Franciszkańska 85 —placówka całodobowa, dysponująca miejscami noclegowymi dla osób dotkniętych przemocą (bez skierowania i bez względu na dochód); oferuje bezpłatną, kompleksową pomoc schroniskową, terapeutyczną, pedagogiczną, socjalną, medyczną i prawną.

5. **Prokuratura Okręgowa w Łodzi**, ul. Kilińskiego 152 – można tam złożyć zawiadomienie o przestępstwie i poprosić o udzielenie podstawowej informacji prawnej.

6. **Komisariaty Policji Komendy Miejskiej Policji w Łodzi:**

- I KMP, ul. Sienkiewicza 28/30;
- II KMP, ul. Ciesielska 27;
- III KMP, ul. Armii Krajowej 33;
- IV KMP, ul. Kopernika 29/31;
- V KMP, ul. Organizacji WiN 60;
- VI KMP, ul. Wysoka 45;
- VII KMP, ul. 3 Maja 43;
- VIII KMP, ul. Wólczańska 250.

Podczas wizyty w komisariacie można złożyć zawiadomienie o przestępstwie i poprosić o udzielenie podstawowej informacji prawnej

7. **Sąd:**

- **Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, VII i VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich**, al. Kościuszki 107/109;
  - **Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, V Wydział Rodzinny i Nieletnich**, ul. Kopcińskiego 56. W sądach można złożyć pozew w sprawach rodzinnych lub wnioski dotyczące spraw opiekuńczych wobec dzieci
8. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi:
- **Łódź-Bałuty, Łódź-Śródmieście, Łódź-Widzew** - ul. Zachodnia 47, pokój: 113, I piętro;
  - **Łódź-Polesie, Łódź-Górna** - ul. Krzemieniecka 2b, pokój: 114, I piętro.

Jeżeli przemocy towarzyszy picie alkoholu, można zwrócić się do Komisji z wnioskiem o skierowanie sprawcy przemocy na leczenie odwykowe lub uzyskać inną pomoc związaną z nadużywaniem przez niego alkoholu.

XVIII. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich

1. Monitorowanie standardów powinno być podejmowane przez wszystkich pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem działań dyrektora szkoły oraz koordynatora m.in. poprzez obserwację, badania ankietowe, umożliwienie społeczności szkolnej przekazywania informacji w sposób bezpieczny i poufny.
2. Standardy podlegają monitorowaniu i modyfikowaniu podczas bieżącej pracy (wg potrzeb szkoły) oraz weryfikacji.
3. Dyrektor szkoły we współpracy z koordynatorem ustala sposoby weryfikacji,
  - 1) terminy jej przeprowadzenia, we współpracy z pracownikami, uczniami i rodzicami lub opiekunami, a także innymi osobami, instytucjami (wg potrzeb),
  - 2) sposób opracowania i wykorzystania wniosków z przeprowadzonej weryfikacji powinny zostać przedstawione pracownikom, uczniom, rodzicom lub opiekunom.
4. W badaniach zaleca się uwzględnienie następujących zagadnień.
  - 1) znajomość procedur przez członków szkolnej społeczności,
  - 2) występowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dzieci,
  - 3) stosowanie procedur przez pracowników szkoły,
  - 4) skuteczność stosowanych procedur,
  - 5) charakter i przebieg interwencji,
  - 6) proponowany kierunek i zakres modyfikacji standardów.
5. Wzór formularza ankiety, który może zostać wykorzystany w celu ewaluacji standardów stanowi *Załącznik nr 2*.
6. Zmodyfikowane standardy zostają zamieszczone na stronie internetowej szkoły, oraz przedstawione pracownikom, uczniom i rodzicom lub opiekunom.

XIX. Zasady przygotowania pracowników do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.

1. Za przygotowanie kadry pedagogicznej i niepedagogicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 176 do stosowania standardów odpowiedzialny jest dyrektor szkoły.

2. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznania się ze standardami, co potwierdza własnoręcznym podpisem w Księdze Zarządzeń.

XX. Zasady i sposób udostępniania standardów rodzicom lub opiekunom oraz małoletnim.

1. Standardy udostępniane są na stronie internetowej szkoły.
2. Uczniowie i rodzice lub opiekunowie zapoznawani są z dokumentem w sposób ustalony przez dyrektora wg aktualnych możliwości, np. zajęcia z wychowawcą, zebranie z rodzicami, konsultacje, e-dziennik.

XXI. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.

1. Za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia odpowiadają wszyscy pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni szkoły.
2. Osobami, które podejmują interwencję są dyrektor szkoły oraz koordynator.

XXII. Zasady dokumentowania zgłoszonych zdarzeń zagrażających dobru ucznia i zasady przechowywania dokumentów.

1. Osoba podejmująca interwencję wypełnia *kartę interwencji* i sporządza inne dokumenty określone w standardach.
2. Wszelkie dokumenty związane ze zdarzeniami zagrażającymi dobru ucznia przechowywane są w ustalony w szkole sposób, który uniemożliwia dostęp osobom nieuprawnionym.

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie		
2. Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa.	Data	Działanie
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	1. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa 2. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny 3. Inny rodzaj interwencji:	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców	Data	Działanie
	Data sporządzenia karty interwencji i podpis osoby sporządzającej	

.....
(miejscowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym jest zatrudniona
osoba wypełniająca formularz „Niebieska Karta – A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM
 PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ .....

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ
W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>						
<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>						

Inne ³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podst potrzeb biologicznych, psych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotr. lub leków i inne (wymień jakie)						
--	--	--	--	--	--	--

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK / NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA

„NIEBIESKIE KARTY”? tak (kiedy? .....gdzie? .....)
 nie nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?
 tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę   nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			

Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określoną w metrach odległość		
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej		
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socj. specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycz.	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej

formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań